

Vlaams
Parlement

ingediend op **986** (2016-2017) – Nr. 2
7 december 2016 (2016-2017)

Verslag

namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering en Stedenbeleid
uitgebracht door Nadia Sminate

over het ontwerp van decreet

tot vaststelling van de regels
inzake de werking en de verdeling
van een Vlaams fonds voor de stimulering van
(groot)stedelijke en plattelandsinvesteringen

Samenstelling van de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid:

Voorzitter: Mercedes Van Volcem.

Vaste leden:

Sofie Joosen, Bert Maertens, Marius Meremans, Willy Segers, Nadia Sminate, Peter Wouters;
Bart Dochy, Michel Doomst, Ward Kennes, Koen Van den Heuvel;
Marnic De Meulemeester, Mercedes Van Volcem;
Kurt De Loor, Els Robeyns;
Ingrid Pira.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Paul Cordy, Andries Gryffroy, Lies Jans, Kris Van Dijck, Karim Van Overmeire;
Caroline Bastiaens, Jan Durnez, Martine Fournier, Joris Poschet;
Lydia Peeters, Bart Somers;
Jan Bertels, Yasmine Kherbache;
Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Chris Janssens;
Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

986 (2016-2017) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Toelichting door Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding	4
1.1. Ambitie Vlaams regeerakkoord 2014-2019	4
1.2. Doelstellingen	4
1.3. Drie hoofdstukken in het nieuwe fonds	4
2. Algemene bespreking	5
2.1. Tussenkomsst van Bart Dochy	5
2.2. Tussenkomsst van Nadia Sminate	6
2.3. Tussenkomsst van Kurt De Loor	6
2.4. Tussenkomsst van Michel Doomst	6
3. Antwoorden van minister Liesbeth Homans	6
4. Replieken van de commissieleden en aanvullend antwoord van de minister ...	7
5. Artikelsgewijze stemming	7
6. Eindstemming	8

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid besprak op 29 november 2016 het ontwerp van decreet tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van een Vlaams fonds voor de stimulering van (groot)stedelijke en plattelandsinvesteringen.

1. Toelichting door Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

1.1. Ambitie Vlaams regeerakkoord 2014-2019

Minister *Liesbeth Homans* verwijst naar de ambitie om de financiële stromen naar de lokale besturen te vereenvoudigen. Uiteindelijk zal men nog slechts twee fondsen overhouden, namelijk het Gemeentefonds en het Investeringsfonds.

Het Investeringsfonds zal 33 miljoen euro bevatten: 9,69 miljoen euro uit het Stadsvernieuwingsfonds, 15,3 miljoen euro uit het Grootstedenbeleid en 8 miljoen euro uit het Plattelandsfonds.

1.2. Doelstellingen

Een eerste doelstelling is het ondersteunen van het lokale investeringsvolume. Het Plattelandsfonds en de middelen van het Grootstedenbeleid konden ook ingezet worden voor personeel en werking. Maar men spitst dit voortaan integraal toe op investeringen om een stevige impuls te geven aan de lokale investeringen.

Ten tweede wordt een beperking van de administratieve last beoogd. Door het minimaliseren van de administratieve procedures geeft men vertrouwen aan de gemeenten. Men biedt ook meer lokale beleidsruimte en bouwt de Vlaamse sturing af. De inhoudelijke voorwaarden worden maximaal teruggeschroefd, ten voordele van de lokale beleidsvrijheid. Het komt nu toe aan de lokale besturen zelf om te zorgen voor de strategische invulling en sturing.

Belangrijk is dat de oefening budgetneutraal is voor de betrokken gemeenten. Gemeenten die in het verleden iets kregen uit bijvoorbeeld het Plattelandsfonds zullen die middelen ook in de toekomst krijgen. De operatie houdt dus geen herverdeling van de middelen in.

1.3. Drie hoofdstukken in het nieuwe fonds

Het nieuwe Investeringsfonds omvat drie hoofdstukken. Het eerste heeft betrekking op investeringssubsidies in het kader van het grootstedenbeleid. Ten tweede gaat het om de project- en conceptsubsidies uit de stadsvernieuwing. Tot slot zijn er de investeringssubsidies van het Plattelandsfonds.

Het voormalige (federale) grootstedenbeleid had betrekking op de steden Antwerpen, Gent, Mechelen, Oostende en Sint-Niklaas. Er werd een omstandige methodiek 'contracten duurzame stad' gehanteerd. In een overeenkomst tussen de federale overheid en de steden werd gedetailleerd vastgelegd hoe de middelen zouden worden aangewend. Dit moest kaderen binnen de doelstellingen gedefinieerd door de federale overheid. Het ging over middelen voor investeringen, werking en personeel.

Na integratie in het fonds zijn de middelen exclusief bestemd voor investeringen in stadsvernieuwing en dus niet langer voor personeel en werking. Er wordt voorzien in een ex-postcontrole, wat meteen een reductie van de planlast inhoudt. Er wordt afgestapt van de zeer omslachtige methodiek van de

'contracten duurzame stad'. Het komt aan de betrokken steden toe om zelf de strategische keuzes te maken hoe ze de middelen zullen inzetten.

Naar aanleiding van dit ontwerp van decreet werd een evaluatie van het bestaande instrumentarium inzake stadsvernieuwing uitgevoerd bij de steden. Hierop hebben 20 van de 36 steden geantwoord. Centrale bevindingen waren dat de bestaande instrumenten sterk gewaardeerd worden, maar dat er ook ruimte moet zijn voor kleinschaligere/thematische stadsvernieuwingsprojecten. Vandaar wordt nu geopteerd voor het behoud van het bestaande, maar met de mogelijkheid tot thematische stadsprojecten.

Het huidige instrumentarium stadsvernieuwing omvat de projectsubsidies voor de realisatie van innovatieve en duurzame stadsprojecten en de conceptsubsidies voor de ondersteuning van een stad bij de conceptuele ontwikkeling van een innovatief en duurzaam stadproject.

Na integratie in het fonds wordt het instrumentarium van de project- en conceptsubsidies behouden. De decretale drempel van 30% private inbreng wordt opgeheven. Uit de evaluatie bleek immers dat de verplichting om 30% private inbreng te hebben vaak een belemmering betekende die ook voor praktische moeilijkheden zorgde. Er is ook een mogelijkheid om met thematische projectsubsidies te werken. Een en ander zal worden geconcretiseerd via een besluit van de Vlaamse Regering.

Het huidige Plattelandsfonds heeft betrekking op vijftig plattelandsgemeenten. Er waren acht zeer algemeen geformuleerde 'plattelandsdoelstellingen'. De betrokken plattelandsgemeenten moesten op voorhand projecten indienen bij de Vlaamse Landmaatschappij, die toetste of de ingediende projecten voldeden aan de 'plattelandsdoelstellingen'. Dit resulteerde in een administratief proces zonder inhoudelijke meerwaarde.

Na integratie in het fonds zullen de middelen exclusief kunnen worden aangewend voor investeringen. De plattelandsdoelstellingen vallen weg (wordt overgelaten aan de lokale autonomie) en er gebeurt ook geen ex-antetoetsing meer. Via de digitale rapportering van de beleids- en beheerscyclus (BBC) zal er enkel nog 'ex-post' worden opgevolgd of de middelen ingezet werden voor investeringen. Het komt nu aan de lokale besturen zelf toe om de strategische en sturende beleidskeuzes te maken.

2. Algemene bespreking

2.1. Tussenkost van Bart Dochy

Bart Dochy zegt dat de samenvoeging van de drie fondsen is opgenomen in het regeerakkoord. Hij is tevreden over de administratieve vereenvoudiging die hieruit voortvloeit. Opmerkelijk is wel dat meer dan de helft van het ontwerp van decreet gewijd is aan de subsidies aan de plattelandsgemeenten. Nochtans hebben die subsidies slechts betrekking op 24% van het budget. Dit heeft te maken met het feit dat er voor het Plattelandsfonds duidelijke criteria zijn met een toetsing aan de situatie van de gemeente. Er wordt dus duidelijkheid geschapen over de vraag welke gemeente om welke reden in aanmerking komt. De vijftig hoogst geklasseerde gemeenten komen in aanmerking en om de zes jaar wordt dat geëvalueerd en kan er een nieuwe lijst worden vastgesteld door de Vlaamse Regering.

Die duidelijkheid ontbreekt bij het vroegere Stadsvernieuwingsfonds en het Grootstedenfonds. Nergens wordt duidelijk gemaakt op basis van welke berekening een bepaald percentage van het fonds aan een bepaalde stad kan

worden toebedeeld. Op pagina 7 van de memorie van toelichting wordt enkel verwezen naar de historische verdelingswijze van het federale grootstedenbeleid en dit percentage wordt behouden. De spreker neemt aan dat die percentages ooit op een bepaalde methodiek gebaseerd waren (bijvoorbeeld aantal krotwoningen of aantal mensen in armoede) maar die gegevens evolueren in de tijd, mede dankzij de investeringen die men met de middelen van het fonds heeft gedaan. Hij pleit er niet voor om de criteria volledig overhoop te gooien maar vraagt wel duidelijkheid. Het is verwonderlijk dat de Raad van State geen opmerking heeft gemaakt over het opgegeven percentage dat op geen enkele wijze wordt gemotiveerd. Bart Dochy vindt dit een leemte in het ontwerp van decreet. Hij zou het logisch vinden dat men voor de verschillende fondsen aangeeft op basis waarvan men tot de verschillende percentages komt.

2.2. Tussenkost van Nadia Sminate

Nadia Sminate stelt dat de minister voortgaat op de ingeslagen weg om de financieringsstromen naar de lokale besturen te vereenvoudigen. Dit leidt tot minder planlast en versterking van de lokale autonomie. Sommige adviesraden vragen een evaluatie door te voeren van de verschillende criteria. Dat lijkt een verstandige suggestie, gezien het feit dat sommige verdeelsleutels al van 2002 dateren. Voorziet de minister een evaluatie op korte of middellange termijn?

2.3. Tussenkost van Kurt De Loor

Kurt De Loor verwijst naar het advies van de Raad van State waarin er sprake is van een schending van het gelijkheidsbeginsel en het niet-discriminatiebeginsel. Wat is de reactie van de minister daarop? Verder sluit de spreker zich aan bij de bedenkingen van Bart Dochy over de al dan niet wijzigende criteria.

2.4. Tussenkost van Michel Doomst

Michel Doomst vindt dat met dit ontwerp van decreet een aantal belangrijke vereenvoudigingen worden aangebracht. De financieringskanalen worden gebundeld en de planlasten verbonden aan de financieringsbronnen worden weggenomen. Ook voor het Plattelandsfonds valt de voorafgaande bureaucratie weg. Uit ervaring kan de spreker bevestigen dat dit een weldaad betekent voor het beleid.

Als men de verschillende fondsen bij elkaar brengt, moet men er wel voor opletten dat de 'plattelandsvis' niet wordt verdrongen. De middelen voor de plattelandsgemeenten blijven op 8 miljoen euro steken. Dat blijft aan de magere kant, ook gelet op het feit dat het Gemeentefonds een vast groeipercentage kent. Kan de minister voor het volgende jaar een extra tandje bijsteken voor de plattelandsgemeenten? Het zou ook een goed moment zijn om een stand van zaken op te maken, de noden in te schatten en de evolutie in verhouding tot de steden te evalueren.

3. Antwoorden van minister Liesbeth Homans

Minister *Liesbeth Homans* antwoordt over de middelen voor de plattelandsgemeenten dat de regeringsonderhandelingen intussen al een tijdje achter de rug zijn. Bij die onderhandelingen werd het behoud van de groeivoet van 3,5% van het Gemeentefonds en het Stedenfonds afgesproken, maar zijn er geen afspraken gemaakt over de groeivoet van het Plattelandsfonds. Dat laatste fonds had betrekking op de bevoegdheden van minister Schauvliege. In ieder geval kan het niet de bedoeling zijn om middelen van het Gemeentefonds of Stedenfonds te gebruiken om het Plattelandsfonds te spijzen.

De minister heeft begrip voor de vragen van Bart Dochy. Ze wijst erop dat dit ontwerp van decreet een co-agendering betreft van haarzelf met minister Schauvliege. Voor het Plattelandsfonds bestond er op basis van een vrij ingewikkelde formule inderdaad al een prioriteitenlijst en die wordt behouden. Het was mogelijk geweest om de criteria van het Plattelandsfonds aan te passen, maar dan zouden er winnaars en verliezers zijn. Voor de andere onderdelen wordt ook voortgewerkt op basis van de gegevens die al bestonden. Er werd in het kader van het grootstedenbeleid gekozen voor continuïteit en rechtszekerheid. Dit is van belang voor de ontvangende gemeenten op een ogenblik dat de middelen overkomen van het federale niveau. Mogelijk kunnen in de toekomst bepaalde parameters nog worden aangepast. De minister sluit een evaluatie van de criteria niet uit, al is die vooralsnog niet voorzien.

De minister bevestigt nog dat de Raad van State kritiek heeft geleverd, maar zij doet opmerken dat het om dezelfde begunstigden gaat. Zij herhaalt haar argument van de rechtszekerheid. Het is niet de bedoeling om de strategische meerjarenplanning van heel wat steden en gemeenten te doorkruisen.

4. Replieken van de commissieleden en aanvullend antwoord van de minister

Bart Dochy herhaalt zijn vraag welke criteria er zijn gebruikt voor het Stadsvernieuwingsfonds en het Grootstedenfonds. Als men die kent, kan men op die basis op termijn naar een evaluatie gaan. De parameters waarop die fondsen zijn gebaseerd, zullen immers sowieso zijn geëvolueerd. Het is zeker niet de bedoeling om de strategische meerjarenplanning te doorkruisen. Vlaanderen moet een betrouwbare overheid zijn. Het ware echter nuttig geweest dat de criteria in de memorie van toelichting hadden gestaan. Dan was duidelijk geweest waarop de genoemde percentages zijn gebaseerd. Dat kan dan de basis vormen om op termijn tot een evaluatie over te gaan.

Minister *Liesbeth Homans* herhaalt dat men inzake het federale grootstedenbeleid heeft gezorgd voor continuïteit. Het Plattelandsfonds heeft inderdaad duidelijke criteria waar de betrokken vijftig gemeenten zeer goed van op de hoogte zijn. Aan die criteria werd niets gewijzigd. Het Stadsvernieuwingsfonds werkt op een andere manier. Het fonds is toegankelijk voor de centrumsteden en de zogenaamde provinciale steden en werkt via een openbare oproep waarop steden kunnen intekenen. De selectie van de projecten gebeurt door een onafhankelijke jury. Dat oordeel wordt vervolgens ter advies voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

5. Artikelsgewijze stemming

De artikelen 1 tot en met 18 van het ontwerp van decreet tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van een Vlaams fonds voor de stimulering van (groot)stedelijke en plattelandsinvesteringen, worden zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen.

6. Eindstemming

Het ontwerp van decreet tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van een Vlaams fonds voor de stimulering van (groot)stedelijke en plattelandsinvesteringen, wordt aangenomen met 10 stemmen.

Mercedes VAN VOLCEM,
voorzitter

Nadia SMINATE,
verslaggever